

คำแนะนำการใช้ยาฟ้าทะลายโจรสำหรับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

● ฟ้าทะลายโจรกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ฟ้าทะลายโจรเป็นยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ พศ.2542, 2549 ใช้บรรเทาอาการหวัด ไอ และ ท้องเสีย สารสำคัญที่ออกฤทธิ์ คือ สารแอนโดรกราโฟไลด์ (Andrographolide) และอนุพันธ์เป็นยาที่ใช้กันมานาน ในรูปแบบสมุนไพรและมีการวิจัยในฐานะเป็นสารสกัดแอนโดรกราโฟไลด์ที่มีฤทธิ์ยับยั้งไวรัสชนิดต่าง ๆ นานกว่า 10 ปี รวมทั้งมีการวิจัยหาขนาดยาและผลข้างเคียงจากการใช้ยา เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการวิจัยผลต่อไวรัสโคโรนา 2019 ในปี 2563 พบว่ามีฤทธิ์ยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสโคโรนา 2019 (SARS-CoV-2) ในเซลล์เนื้อเยื่อ ข้อมูลเบื้องต้นของการใช้ในคนที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่ามีผลข้างเคียงน้อยและชี้แนะว่ามีประโยชน์ในการช่วยรักษาผู้ที่มีอาการไม่รุนแรง

ปัจจุบันพบว่าฟ้าทะลายโจร มี 3 กลไกที่เกี่ยวข้องในการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) คือ

1. การยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัส (virostatic) ไม่มีฤทธิ์ป้องกันการเข้าเซลล์หรือกำจัดไวรัส
2. ลดการอักเสบ ซึ่งมีผลในการลดไข้ลดอาการหวัด ไอ เจ็บคอ
3. ปรับภูมิคุ้มกัน

● ผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ที่ควรจะได้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ยาฟ้าทะลายโจร

1. ผู้ที่ได้รับการตรวจยืนยัน ว่ามีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
 - 1.1 ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ไม่มีอาการ
 - 1.2 ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีอาการไม่รุนแรง ไม่พลาจะมีปอดอักเสบ ไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรครุนแรง ไม่มีโรคร่วมสำคัญ
 - 1.3 ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ยังต้องรอการรับเข้าโรงพยาบาลเพื่อรับการรักษาเป็นระยะเวลานานเป็นวัน และไม่มีข้อห้ามต่อการใช้ฟ้าทะลายโจร
2. ผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ ที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะติดเชื้อ แต่ต้องรอการตรวจยืนยันเป็นระยะ เวลานาน ให้พิจารณาเช่นเดียวกับข้อ 1.

● ขนาดยาที่แนะนำให้ใช้ใน “กรณีติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

แนะนำให้ใช้ยาฟ้าทะลายโจร โดยมีสารแอนโดรกราโฟไลด์ ไม่น้อยกว่า 180 มิลลิกรัมต่อวัน เป็นเวลา 5 วัน

1. สารสกัดฟ้าทะลายโจร ชนิดแคปซูล ที่มีปริมาณสารแอนโดรกราโฟไลด์ ไม่น้อยกว่า 20 มิลลิกรัมต่อแคปซูล ให้กินครั้งละ 3 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหารเช้า กลางวัน และ เย็น เป็นเวลา 5 วัน
2. ยาจากสมุนไพร (ระบุขนาดที่ฉลากยา) เช่น ขนาด 400 มิลลิกรัมต่อแคปซูล มีสารแอนโดร - กราโฟไลด์ ไม่น้อยกว่า 3% ให้กินครั้งละ 4 แคปซูล วันละ 3 ครั้งก่อนอาหารเช้า กลางวัน และ เย็น เป็นเวลา 5 วัน
3. ยาแผนโบราณ (ระบุขนาดที่ฉลากยา) เช่น ขนาด 500 มิลลิกรัมต่อแคปซูล มีสารแอนโดร - กราโฟไลด์ ประมาณ 7 มิลลิกรัมต่อแคปซูล ให้กินครั้งละ 9 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหารเช้า กลางวัน และ เย็น เป็นเวลา 5 วัน

4. ผลผลิตจากฟ้าทะลายโจรอื่น ๆ ต้องศึกษาให้ดีก่อนใช้ รวมทั้งจุดประสงค์ของการใช้ ดังนั้น จำเป็นต้องมีใบรายงานผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพชีวิตวัตถุ และการวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญ แอนโดรกราโฟไลด์ในผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจรที่ใช้ในโรงพยาบาล

● ข้อพึงตระหนัก

1. เนื่องจากยาฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสในเซลล์ แล้วร่างกายกำจัดเอง จึงจะได้ผลดีขึ้นเมื่อให้ยาเร็ว ในขณะที่เป็นการติดเชื้อระยะต้นและเชื่อยังน้อย ร่วมกับให้ผู้ติดเชื้อได้พักผ่อน และดูแลสุขภาพให้ดี หากจะใช้กับผู้ที่มีการหนัก ควรพิจารณาใช้ร่วมกับยาอื่น

2. ใช้ในกรณีที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว ไม่ใช่ในการป้องกันการติดเชื้อ เพราะยานี้ไม่ป้องกันการที่เชื้อจะเข้าเซลล์ก่อนการติดเชื้อ

3. กรณีที่ใช้รักษาอาการ ใช้ หวัด ไอ เจ็บคอ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการยับยั้งการเพิ่มจำนวนไวรัสให้ขนาดยาน้อยกว่านี้

4. ขณะนี้ ถือเป็นยาที่ใช้เป็นกรณีฉุกเฉิน โดยมีข้อมูลเบื้องต้นในระดับที่ให้ความเชื่อมั่นพอควร เช่นเดียวกับยาฟ้าวิฟราเวียร์ ประกอบกับเป็นยาที่ความปลอดภัยสูง ประเทศไทยผลิตได้เอง มีปริมาณให้ใช้เพียงพอ และข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่ามีประโยชน์ จึงสมควรพิจารณาใช้และช่วยกันรวบรวมข้อมูลต่อไป

● ข้อจำกัด : ผู้ป่วยเด็ก ไม่มีข้อมูลขนาดยาที่เพียงพอ ที่จะแนะนำให้ใช้ในผู้ป่วยเด็กที่เป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

● ข้อห้าม: ห้ามใช้ในกรณีต่อไปนี้

1. ผู้ที่แพ้ฟ้าทะลายโจร

2. หญิงตั้งครรภ์/ อาจจะตั้งครรภ์/ หญิงที่กำลังให้นมบุตร เพราะอาจทำให้เกิดทารกผิดปกติ (teratogenic)

3. ห้ามใช้ฟ้าทะลายโจรสำหรับแก้เจ็บคอ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อในลำคอจากแบคทีเรีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Streptococcus group A และผู้ป่วยโรคหัวใจรั่วหัวใจตีบ

● ข้อควรระวัง :

1. หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานเกินที่แนะนำอาจทำให้แขนขามีอาการชาหรืออ่อนแรง

2. ควรระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulants) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets)

3. ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดความดันเลือดเพราะอาจเสริมฤทธิ์กันได้

4. ควรระวังการใช้ร่วมกับยาที่กระบวนการเมแทบอลิซึม ผ่านเอนไซม์ Cytochrome P450 (CYP 450) เนื่องจากฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ CYP 1A2, CYP 2C9 และ CYP 3A4

● อาการไม่พึงประสงค์: พบได้น้อยมากอาจทำให้เกิดอาการปวดท้อง ท้องเดิน คลื่นไส้ เบื่ออาหาร วิงเวียนศีรษะ ใจสั่น และอาจเกิดลมพิษได้